

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA OCENY ŚRÓDROCZNE I ROCZNE

PRZEDMIOT: Historia
KLASA: VIII

Lekcja/ dział	Wymagania na ocenę				
	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń:				
1. Przypomnienie wiadomości z klasy siódmej	<ul style="list-style-type: none"> - podaje główne cechy rewolucji przemysłowej, - wymienia kraje o systemie totalitarnym, istniejące po I wojnie światowej oraz ich liderów politycznych, 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje zjawiska historyczne, które zaszły na przełomie wieków XIX i XX, - wymienia nowe nurty polityczno--społeczne powstałe w XIX w., - wyjaśnia termin <i>rewolucja przemysłowa</i>, - wymienia skutki I wojny światowej i kryzysu demokracji w okresie międzywojennym, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje główne nurty polityczne powstałe w XIX w., - porównuje systemy totalitarne z autorytaryzmem w II Rzeczypospolitej, - określa, jakie przemiany społeczne, techniczne oraz cywilizacyjne wywołała I wojna światowa, 	<ul style="list-style-type: none"> - dokonuje bilansu polityki Polski międzywojennej, - analizuje skutki I wojny światowej i kryzysu demokracji w okresie międzywojennym, - określa sytuację Polski w przededniu wybuchu II wojny światowej, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia założenia polityki Hitlera i Stalina, - określa zagrożenia, jakie rodziły dla bezpieczeństwa międzynarodowego,

<p>2. Wojna obronna Polski w 1939 roku</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podaje daty ataku III Rzeszy i ZSRS na Polskę, - wymienia najważniejsze wydarzenia wojny obronnej 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje i omawia etapy wojny obronnej Rzeczypospolitej, - zna pojęcia: <i>wojna totalna</i>, <i>Blitzkrieg</i>, <i>kampania wrześniowa</i>, - podaje przykłady bohaterstwa Polaków, - podaje przyczyny klęski Polski w 1939 r., 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje położenie międzynarodowe Polski w przededniu wybuchu II wojny światowej, - wskazuje na mapie pozycje stron walczących i miejsca ważniejszych bitew, - omawia przykłady bohaterstwa Polaków, - określa skalę strat państwa polskiego poniesionych w wyniku działań wojennych, - omawia przyczyny klęski Polski w 1939 r., 	<p>dokonuje analizy materiału źródłowego w postaci relacji świadków, dokumentów i fotografii,</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocenia sytuację społeczeństwa polskiego w czasie najazdu zbrojnego, - wymienia najważniejszych dowódców uczestniczących w kampanii wrześniowej 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia postawę sojuszników Polski w sytuacji agresji na państwo polskie, - prezentuje postawy bohaterów polskiego września 1939 r.,
<p>3. Na froncie europejskim (1939–1941)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejsze wydarzenia kampanii wojennej na zachodzie Europy w latach 1939–1941, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia oraz sytuuje w czasie wydarzenia II wojny światowej na froncie zachodnim w latach 1939–1941, - wyjaśnia, co w kontekście II wojny światowej oznacza pojęcie <i>alianci</i>, - przedstawia wydarzenia bitwy o Anglię, - zna wkład polskich lotników w tę kampanię, - analizuje mapę, wskazując podboje państw Osi, - zna imiona i nazwiska oraz funkcje kluczowych postaci decydujących o polityce państw w czasie II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia przyczyny ataku III Rzeszy na Danię i Norwegię, - rozumie, jakie znaczenie dla dalszych losów wojny miało odparcie ataku niemieckiego przez Wielką Brytanię w 1940r - ocenia sytuację państw zachodnich oraz przebywającej w nich ludności żydowskiej i romskiej po napaści niemieckiej, 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia postawy postaci, które miały decydujące znaczenie dla przebiegu II wojny światowej w omawianym okresie, takich jak: marszałek Philippe Pétain, gen. Charles de Gaulle i premier Winston Churchill, 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia postawy przywódców alianckich, którzy zdecydowali się stawić czynny opór wojskom państw Osi, - docenia wkład polskich naukowców w prace nad szyfrem Enigmy

<p>4. Agresja Niemiec na ZSRS</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zna datę 22 czerwca 1941 r., - sytuje w czasie i w przestrzeni wydarzenia kampanii III Rzeszy przeciwko ZSRS, - podaje miejsca najważniejszych bitew kampanii, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przyczyny i konsekwencje agresji Niemiec na ZSRS, - omawia plan Barbarossa i przebieg działań wojennych na froncie wschodnim, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje relacje niemiecko--sowieckie przed 1941 r., - analizuje przebieg działań wojennych na podstawie mapy, - wyjaśnia przyczyny klęski Niemiec na froncie wschodnim, - rozumie, jakie znaczenie dla przebiegu wojny miały zwycięstwa Armii Czerwonej w bitwach o Stalingrad i Kursk 	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzega znaczenie pomocy aliantów zachodnich udzielonej ZSRS w kampanii wojennej, - określa warunki – geograficzne, militarne i polityczne w jakich toczyły się walki na froncie 	<p>Określa czynniki jakie miały wpływ na zmianę sytuacji walczących stron</p>
<p>5. Okupacja, kolaboracja i opór</p>	<p>przedstawia politykę III Rzeszy względem okupowanych ziem i postawy ludzi dotkniętych okupacją,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia pojęcia: Generalne Gubernatorstwo, Generalny Plan Wschodni, Holocaust, ruch oporu 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym były niemieckie obozy koncentracyjne, - określa postawy wobec Holocaustu, - omawia zjawiska kolaboracji i oporu wobec okupanta, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje zjawiska kolaboracji i oporu wobec okupanta, - podaje przykłady takich działań, - podaje przykłady ratowania Żydów przed eksterminacją, - omawia stosowane przez Niemców metody eksploatacji podbitych terenów 	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzega różnice i charakteryzuje działania władz niemieckich na poszczególnych obszarach Europy, 	<p>przedstawia zasługi osób odznaczonych medalem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”,</p>

<p>6. Wojna poza Europą</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zna najważniejsze miejsca działań wojennych poza Europą, - wymienia członków koalicji antyhitlerowskiej i państwa Osi, 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje najważniejsze wydarzenia związane z przebiegiem działań wojennych w Afryce, na Bliskim Wschodzie, Dalekim Wschodzie i na Pacyfiku, - zna okoliczności inwazji japońskiej na Pacyfiku, - omawia przebieg działań wojennych w tym rejonie świata - wymienia postanowienia konferencji Wielkiej Trójki w Teheranie 	<ul style="list-style-type: none"> - odnajduje na mapie miejsca bitew i określa zasięg działań wojennych, wskazując szlaki przemarszu wojsk, - przedstawia kluczowe wydarzenia postaci, - zna najważniejsze założenia <i>Karty atlantyckiej</i>, - rozumie, jakie znaczenie dla przebiegu działań zbrojnych miało przystąpienie USA do II wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia decyzje Wielkiej Trójki na konferencji w Teheranie, - charakteryzuje zmiany w sposobie prowadzenia wojny: działania militarne z powietrza i na morzu, - omawia fragment tekstu <i>Karty atlantyckiej</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia motyw, jakimi kierowali się politycy Wielkiej Trójki, podejmując decyzje w ramach rozmów w Teheranie, - dostrzega znaczenie rozwoju techniki wojennej dla przebiegu działań zbrojnych
<p>7. Zwycięstwo aliantów</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejsze działania wojsk alianckich, które przyczyniły się do ich zwycięstwa, - zna skład koalicji antyhitlerowskiej, daty kapitulacji III Rzeszy i Japonii 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia kluczowe wydarzenia kampanii wojennej aliantów w Europie i na Pacyfiku w omawianym okresie, - zna imiona i nazwiska kluczowych postaci, związanych z wydarzeniami kontrofensywy alianckiej, - omawia przebieg działań wojennych we Włoszech w latach 1943–1944, - przedstawia przebieg ofensywy Armii Czerwonej i doprowadzenie do klęski Niemiec w latach 1944–1945, - wymienia postanowienia Wielkiej Trójki podjęte na konferencji w Jałcie, 	<ul style="list-style-type: none"> - wiąże sukces aliantów we Włoszech z wkładem II Korpusu Polskiego w zdobycie Monte Cassino, - opisuje przebieg operacji <i>Overlord</i> w oparciu o materiały źródłowe, - analizuje przebieg ofensywy Armii Czerwonej i doprowadzenie do klęski Niemiec w latach 1944–1945, - przedstawia okoliczności związane z użyciem bomby atomowej przez Amerykanów, 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie utworzenia przez aliantów drugiego frontu dla przebiegu wojny, - przedstawia okoliczności powstania bomby atomowej, przyczyny decyzji prezydenta Harry'ego Trumana o jej użyciu oraz konsekwencje tego wydarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> - docenia wkład wojsk polskich w zwycięstwa odniesione nad państwami Osi, - ocenia decyzje Wielkiej Trójki z perspektywy stron, których dotyczyły obrady w Jałcie,

		- zna wydarzenia i okoliczności związane ze zrzuceniem bomb atomowych na Hiroszimę oraz Nagasaki,			
--	--	---	--	--	--

Dział 2. W okupowanej Polsce

10. Noc okupacji	<p>rozumie sytuację ludności polskiej, która znalazła się pod okupacją niemiecką i sowiecką,</p> <p>- podaje przykłady terroru władz okupacyjnych</p>	<p>- opisuje okupację hitlerowską i sowiecką na ziemiach polskich,</p> <p>- wymienia przykłady zbrodni niemieckich i sowieckich (Palmiry, Katyń, kaźń profesorów lwowskich, Zamojszczyzna),</p> <p>- analizuje mapę II Rzeczypospolitej pod kątem podziału ziem polskich po napaści w 1939 r.,</p> <p>- przedstawia okoliczności zbrodni katyńskiej</p>	<p>- przedstawia nazistowską politykę terroru (łapanki, obozy koncentracyjne, roboty przymusowe, wysiedlenia, germanizacja),</p> <p>- przedstawia okupacyjną codzienność Polaków w Generalnym Gubernatorstwie, na ziemiach włączonych do Rzeszy i na ziemiach wschodnich wcielonych do ZSRS,</p> <p>- konstruuje wypowiedź o sytuacji Polaków deportowanych w głąb ZSRS na podstawie tekstu źródłowego,</p> <p>- porównuje założenia polityki i metody represji stosowane przez Związek Sowiecki i III Rzeszę</p>	<p>- ocenia skalę prześladowań na ziemiach polskich w czasie okupacji,</p> <p>- przedstawia losy ofiar terroru i zbrodni okupantów, operując terminami <i>akcja AB</i> i <i>Sonderaktion Krakau</i>, określa postawy Polaków wobec okupacyjnej rzeczywistości</p>	<p>podaje imiona i nazwiska konkretnych osób, które ginęły w wyniku prześladowań ludności, a zwłaszcza polskiej elity społecznej</p>
------------------	---	---	---	---	--

<p>11. Wokół tragedii Żydów</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wie czym były getta żydowskie, - zna sytuację ludności żydowskiej na okupowanych ziemiach polskich, - rozumie znaczenie terminów obozy koncentracyjne i obozy zagłady 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia politykę Niemiec wobec ludności żydowskiej, - przedstawia sytuację ludności żydowskiej w gettach, - wyjaśnia zagadnienie „ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej”, - opisuje wydarzenia powstania w getcie warszawskim, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje politykę nazistów wobec ludności żydowskiej, - zna przykłady bohaterstwa Polaków ratujących Żydów w czasie Holokaustu, - charakteryzuje postawy Polaków wobec Żydów 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpatruje kwestię postaw Polaków wobec eksterminacji Żydów z punktu widzenia sytuacji ludności polskiej, 	<p>przedstawia biogramy i dokonania Zofii Kossak-Szczuckiej, Ireny Sendler, Matyldy Getter i Janusza Korczaka,</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzega i rozumie dążenia społeczności żydowskiej do upamiętnienia Holokaustu
<p>12–13. Rząd RP na emigracji i walka Polaków na frontach wojny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi powiedzieć, jaką rolę odgrywał polski rząd na emigracji, - zna przykładowe polskie formacje wojskowe, które walczyły u boku aliantów, - wie kim był generał Władysław Sikorski 	<ul style="list-style-type: none"> - zna okoliczności powstania rządu polskiego na uchodźstwie, - podaje cele rządu RP na emigracji, - wymienia najważniejszych przedstawicieli rządu londyńskiego i określa ich funkcje, - wymienia polskie formacje wojskowe powstałe u boku aliantów, - zna postanowienia Wielkiej Trójki w sprawie polskiej w Teheranie 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje polityczną działalność rządu RP na uchodźstwie, - podaje skutki podpisania układu Sikorski-Majski, - charakteryzuje relacje rządu RP z ZSRS, - porównuje stanowisko rządu RP i rządu ZSRS w sprawie przyszłej granicy wschodniej Polski, - przedstawia polskie formacje wojskowe i ich wkład w walkę po stronie aliantów 	<ul style="list-style-type: none"> - dostrzega znaczenie utworzenia rządu RP na uchodźstwie dla zachowania ciągłości politycznej państwa polskiego, - przedstawia biogramy ważniejszych przedstawicieli władz emigracyjnych oraz dowódców polskich formacji wojskowych, 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie śmierci gen. Władysława Sikorskiego dla losów sprawy polskiej na arenie międzynarodowej,

<p>14–15. Walka i opór w okupowanym kraju</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wie, czym była Armia Krajowa, - wymienia nazwy innych polskich organizacji militarnych i cywilnych zaliczanych do PPP, - rozumie pojęcia <i>dywersja</i> i <i>sabotaż</i>, - potrafi podać przykład czynnego oporu Polaków w okupowanym kraju przeciwko terrorowi i polityce obcych władz 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia formy oporu, podjęte przez Polaków wobec okupanta, - wiąże postacie (takie jak Stefan Rowecki „Grot” czy Jan Jankowski) z organizacjami, w których działały, - podaje przykłady oporu organizacji podziemia niepodległościowego wobec okupantów, - opisuje działalność partyzancką na ziemiach polskich, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje polityczną i militarną działalność Polskiego Państwa Podziemnego, w tym formy oporu wobec okupantów, - przedstawia cele, zadania i zakres działalności organizacji PPP, - charakteryzuje podziemie komunistyczne, - wyjaśnia przyczyny konfliktu polsko – ukraińskiego (rzeź wołyńska) 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, jaką rolę w czasie wojny odgrywali cichociemni, - dostrzega różnice pomiędzy założeniami i celami PPP a założeniami i celami organizacji komunistycznych, 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi przedstawić wybraną postać cichociemnego,
<p>16. Akcja Burza i powstanie warszawskie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zna datę wybuchu powstania warszawskiego, - potrafi powiedzieć kto brał udział w powstaniu 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia założenia akcji Burza, - wyjaśnia przyczyny i opisuje skutki wybuchu powstania warszawskiego, - przedstawia przebieg walk powstańczych na podstawie materiału źródłowego i mapy 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje polityczną i militarną działalność Polskiego Państwa Podziemnego podczas akcji Burza, - omawia realizację tego planu, - wiąże okoliczności polityczno- -militarne zaistniałe w 1944 r. z decyzją o wybuchu powstania, 	<ul style="list-style-type: none"> - określa sytuację powstańców w obliczu przeważających sił wroga oraz braku większego wsparcia z zewnątrz, - przedstawia ocenę powstania z różnych punktów widzenia, biorąc pod uwagę opinie historyków i uczestników wydarzeń, - ocenia postawę Niemców wobec cywilnej ludności miasta, 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje umundurowanie i uzbrojenie powstańców,

<p>17. Początki władzy komunistycznej w Polsce</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wiąże przejęcie władzy przez komunistyczny rząd z obecnością Armii Czerwonej na terenie Polski, - wymienia instytucje komunistycznego aparatu terroru, - zna datę 22 lipca 1944 r. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna okoliczności utworzenia Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego, - określa rolę PKWN w pierwszym okresie Polski lubelskiej, - porównuje struktury polskiego rządu na uchodźstwie z organami utworzonymi przez komunistów na ziemiach polskich określa skalę zniszczeń Polski w wyniku wojny 	<ul style="list-style-type: none"> - zna rzeczywiste cele polskich komunistów, - określa stosunek komunistów do podziemia niepodległościowego, - ocenia praworządność i legalność tych instytucji w związku z sytuacją międzynarodową w 1944 r., - na podstawie tekstu źródłowego wymienia przyczyny rozwiązania Armii Krajowej 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia sytuację polskiego rządu na uchodźstwie w 1944 r., - analizuje teksty źródłowe pod kątem celów i zadań, jakie stawiali sobie ich autorzy, - omawia skutki reformy rolnej, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia najważniejsze zmiany w strukturze społecznej w Polsce, jakie zaszły w wyniku następstw II wojny światowej i przejścia władzy przez komunistów,
<p>Dział 3. Świat po II wojnie światowej</p>					
<p>20. Krajobraz po wojnie</p>	<p>wymienia postanowienia podjęte na konferencji Wielkiej Trójki w Poczdamie, takie jak: 4xD, straty terytorialne Niemiec i sankcje nałożone na ten kraj,</p> <p>- zna przyczyny utworzenia ONZ i nazwy organizacji z nią związanych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podaje imiona, nazwiska i sprawowaną funkcję czołowych postaci uczestniczących w konferencji w Poczdamie, - wymienia skutki II wojny światowej, - podaje przykłady zniszczeń wojennych, - przedstawia zagadnienie procesów norymberskich, - zna przyczyny powstania oraz cele Organizacji Narodów Zjednoczonych, - analizuje PDPCZ 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje bezpośrednie skutki II wojny światowej, wyróżniając następstwa polityczne, społeczne, gospodarcze i kulturowe, z uwzględnieniem powstania Organizacji Narodów Zjednoczonych, - potrafi oszacować na podstawie danych liczbowych, zebranych 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentuje instytucje ONZ, określając ich zadania, a także zakres kompetencji, - ocenia znaczenie powstania ONZ dla przyszłości Europy i świata, - porównuje zasady funkcjonowania ONZ i Ligi Narodów, 	<ul style="list-style-type: none"> - określa zakres kompetencji ONZ i organizacji z nią współpracujących,

21–22. Zimna wojna	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie terminy <i>zimna wojna</i> i <i>wyścig zbrojeń</i>, - wymienia przykłady konfliktów zaliczanych do zimnowojennych, 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie państwa NATO i Układu Warszawskiego, - wymienia najważniejsze konflikty militarne doby zimnej wojny, - określa przyczyny oraz obszary rywalizacji pomiędzy USA i ZSRS, - podaje podstawowe informacje dotyczące najważniejszych konfliktów zimnej wojny, - rozumie termin żelazna kurtyna 	<p>wymienia przyczyny i skutki rozpadu koalicji antyhitlerowskiej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - opisuje okoliczności powstania NRD i RFN, - charakteryzuje bloki polityczno-wojskowe: NATO i Układ Warszawski, - analizuje tekst przemówienia Winstona Churchilla z Fulton pod kątem oceny sytuacji politycznej w Europie, - określa założenia planu Marshalla i jego znaczenie dla gospodarczej odbudowy Europy, - umiejscawia na mapie konflikty doby zimnej wojny, 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje warunki polityczne i społeczne w ZSRS z sytuacją polityczną i społeczną w USA, - przedstawia genezę rozpoczynającego się wyścigu zbrojeń i rywalizacji o wpływy pomiędzy tymi mocarstwami, - opisuje wydarzenia związane z kryzysem berlińskim, - charakteryzuje rywalizację amerykańsko-sowiecką 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje materiał źródłowy i ikonograficzny dotyczący propagandy komunistycznej i zachodniej, - przedstawia konsekwencje konfliktów zbrojnych w okresie zimnej wojny dla państw, na terenie których toczyły się walki,
.23. Za żelazną kurtyną	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia państwa, które znalazły się w bloku wschodnim po II wojnie światowej, podaje cechy gospodarki stalinowskiej, takie jak: nacjonalizacja, centralne planowanie czy kolektywizacja 	<ul style="list-style-type: none"> - wiąże panujący w państwach satelickich porządek polityczny ze znajdowaniem się w strefie wpływów ZSRS, - określa cechy ustroju politycznego państw komunistycznych, - wyjaśnia pojęcia: <i>stalinizm</i>, <i>blok wschodni</i>, <i>odwilż</i>, <i>państwo satelickie</i>, <i>doktryna ograniczonej suwerenności</i>, - zna cele powstańców 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia sytuację w ZSRS i państwach jego strefy wpływów, - wie, jaką rolę odgrywała Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej w umocnieniu dominacji ZSRS nad państwami satelickimi, - dostrzega związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy wydarzeniami w ZSRS po śmierci Stalina a 	<p>dokonyuje bilansu polityki Nikity Chruszczowa, biorąc pod uwagę takie zagadnienia, jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> krytyka kultu jednostki, złagodzenie represji społecznych i poprawa relacji z Zachodem, interwencja sowiecka na Węgrzech, - ocenia politykę ZSRS wobec krajów 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na przejawy solidarności obywatelskiej między mieszkańcami demoludów, np. wiec poparcia dla Polaków w Budapeszcie, protesty przeciwko interwencji wojsk Układu Warszawskiego, samospalenie Ryszarda Siwca

		węgierskich z 1956 r., wie, czym była praska wiosna	nastaniem odwilży, - określa, na czym polegało to zjawisko, - przedstawia wydarzenia powstania węgierskiego w 1956 r., - omawia wydarzenia praskiej wiosny w 1968 r.,	satelickich	
24. Rozpad systemu kolonialnego	- zna najważniejsze wydarzenia związane z dekolonizacją, wie, kim byli Mahatma Gandhi i Nelson Mandela	przedstawia przebieg procesu dekolonizacji, uwzględniając jego przyczyny i skutki sytuuje w czasie i w przestrzeni dekolonizację poszczególnych obszarów kolonialnych, - przedstawia proces przyczynowo-skutkowy zachodzący pomiędzy polityką państw kolonialnych, zmianą sytuacji międzynarodowej i dążeniami niepodległościowymi ludów Afryki,	- wiąże postępujący proces dekolonizacji z osłabieniem mocarstw kolonialnych po II wojnie światowej - charakteryzuje przebieg działań zmierzających do odzyskania niepodległości przez Indie, - ocenia następstwa dekolonizacji,	- zna metody walki o niepodległość w koloniach, - dostrzega rozbieżności w poziomie życia, edukacji i zamożności pomiędzy dawnymi potęgami kolonialnymi a ich koloniami	przedstawia biografie Mahatmy Gandhiego i Nelsona Mandeli w związku z ich walką o równość społeczną i pokój,

<p>25. Konflikty na Bliskim Wschodzie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejsze wydarzenia związane z powstaniem państwa Izrael i eskalacją konfliktu pomiędzy Żydami a narodami arabskimi, - rozumie pojęcia <i>terroryzm</i> i <i>rewolucja islamska</i>, - zna datę 11 września 2001 r., 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje przebieg ważniejszych konfliktów na Bliskim Wschodzie, - przedstawia okoliczności powstania państwa Izrael, - wyjaśnia przyczyny rewolucji islamskiej oraz ingerencji USA i ZSRS w politykę na Bliskim Wschodzie, - wymienia i opisuje sylwetki czołowych postaci związanych z polityką na Bliskim Wschodzie 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje sytuację polityczną na obszarze Palestyny po II wojnie światowej, - omawia spór izraelsko-palestyński, - wymienia i opisuje wydarzenia związane z konfliktem izraelsko-arabskim (np. wojnę sześciodniową), - wiąże wydarzenia na Bliskim Wschodzie z rozwojem terroryzmu i fundamentalizmu na tym obszarze 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje sytuację polityczną, terytorialną i etniczną Izraela w związku ze sporem z państwami arabskimi, - ocenia znaczenie wydarzeń w rejonie Bliskiego Wschodu oraz ich wpływ na politykę i gospodarkę na świecie 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie polityczne, społeczne i religijne uwarunkowania na Bliskim Wschodzie, - prezentuje racje obydwu stron w konflikcie izraelsko-palestyńskim, - wnioskuje na tej podstawie o szansach na rozwiązanie tego sporu
<p>26. Chiny po wojnie światowej i wojna w Korei</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia najważniejsze wydarzenia związane z rządami Mao Zedonga w Chinach, - zna przebieg wojny w Korei, 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia przemiany, które zaszły w Chinach i w Korei po II wojnie światowej, - przedstawia proces dojścia do władzy Mao Zedonga, - rozumie pojęcia: „<i>rewolucja kulturalna</i>”, „<i>wieki skok</i>” i <i>czerwona książeczka</i>, - opisuje sytuację w Chinach po śmierci Mao, - zna datę wojny w Korei, - omawia przebieg wojny w Korei, 	<ul style="list-style-type: none"> - wiąże przemiany polityczno-gospodarcze w Państwie Środka z wprowadzeniem komunizmu, - rozumie, jaki wpływ miała rywalizacja pomiędzy USA i ZSRS na wydarzenia na Dalekim Wschodzie, - określa na podstawie mapy zmiany terytorialne, jakie zaszły na tym obszarze, 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje ustrój polityczno-gospodarczy Chin z ustrojem innych państw komunistycznych (np. ZSRS), - wskazuje na konsekwencje polityki „wielkiego skoku” oraz „rewolucji kulturalnej” w Chińskiej Republice Ludowej, - wyciąga wnioski dotyczące sytuacji oraz konfliktu w Korei 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje relacje ChRL z ZSRS i USA, - przedstawia kwestię zagarnięcia Tybetu przez Chiny, - zna postać Dalajlamy,

<p>27. Ku zjednoczonej Europie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia nazwy organizacji tworzących wspólnoty europejskie, - zna datę utworzenia Unii Europejskiej, - rozpoznaje symbole UE 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia proces integracji europejskiej, - podaje przyczyny konsolidacji gospodarczej i politycznej państw europejskich po II wojnie światowej, - przedstawia główne etapy rozwoju Unii Europejskiej, - wymienia najważniejsze instytucje UE, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia główne cele państw, które podjęły wysiłek integracyjny, - charakteryzuje stworzone przez nie międzynarodowe instytucje europejskie, - przedstawia założenia planu Schumana, - omawia proces integracji europejskiej z wykorzystaniem mapy, 	<ul style="list-style-type: none"> - zna biogramy ojców integracji europejskiej, - omawia symbolikę flagi - i wymowę hymnu UE (<i>Ody do radości</i>), - omawia takie wydarzenia, jak: podpisanie traktatów w Rzymie, <i>Traktatu o Unii Europejskiej</i> oraz zawarcie układu w Schengen, - ocenia znaczenie integracji europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia struktury i zadania organów Unii Europejskiej oraz instytucji z nią współpracujących, - przedstawia sukcesy na polu integracji europejskiej, a także trudności w tej dziedzinie, - podaje przykłady działań instytucji europejskich,
<p>28-29 Przemiany społeczno-kulturowe po II wojnie światowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcia: globalizacja, migracja, eksplozja demograficzna, - podaje nazwy i główne założenia omawianych na lekcji nurtów społecznych, które rozwinęły się w XX w., 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje najważniejsze przemiany kulturowe i społeczne, które nastąpiły po II wojnie światowej, - wymienia i opisuje najważniejsze nurty społeczne powstałe w XX w. oraz grupy dążące do zmian obyczajowych i prawnych na świecie, - wie, kim był Martin Luther King, - wymienia najważniejsze osiągnięcia techniczne drugiej połowy XX w 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia genezę nowych zjawisk społecznych zaistniałych po wojnie, - charakteryzuje przemiany obyczajowe i kulturowe związane ze wzrostem tolerancji, globalizacją i rozwojem popkultury, - prezentuje poglądy wspomnianych grup i określa metody, którymi posługiwały się dla osiągnięcia swoich celów, - opisuje sytuację społeczności wyznaniowych 	<ul style="list-style-type: none"> - określa zmiany świadomości społecznej i ewolucję - prawa, które dokonały się w wyniku zaistnienia nowych okoliczności społecznych, politycznych i gospodarczych, - pokazuje związek pomiędzy rozwojem techniki, przemysłu i komunikacji a zmianami społecznymi na świecie, - podejmuje dyskusję na temat ewolucji społeczeństwa obywatelskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> - analizuje przykłady globalizacji, migracji i eksplozji demograficznej, - prezentuje przykłady kultury masowej i działalność osób związanych z popularnymi w XX w. ruchami społecznymi

				laickiego i globalnego we współczesnym świecie	
--	--	--	--	--	--

Dział 4. Polska w latach 1945–1956

32. Inny kraj	<ul style="list-style-type: none"> - zna najważniejsze wydarzenia związane z przejściem władzy przez komunistów w Polsce, - wskazuje granice powojennej Polski na mapie, - wie, kim był Stanisław Mikołajczyk, - 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia okoliczności utworzenia Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej, - rozumie, na czym polegała zależność TRJN od komunistów i ZSRS, - zna okoliczności procesu szesnastu, - opisuje odbudowę kraju na wybranych przykładach, - wie, czym był pogrom kielecki 	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie, jaki wpływ miały decyzje podjęte przez Wielką Trójkę - w Jalcie i Poczdamie na kształt terytorialny państwa polskiego, - analizuje mapę pod kątem zmian terytorium państwa polskiego po II wojnie światowej, - opisuje przesiedlenia na ziemiach polskich, - wyjaśnia termin akcja Wisła, - przedstawia okoliczności i przebieg procesu szesnastu 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia sytuację polskiego rządu na uchodźstwie, polskich dowódców oskarżonych - w procesie szesnastu i Stanisława Mikołajczyka jako polityka niezależnego od władz komunistycznych, - określa zmiany w strukturze demograficznej ludności Polski powojennej i zna ich przyczyny, - przedstawia stosunki narodowościowe po II wojnie światowej 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia postawy polityków Wielkiej Trójki wobec sprawy polskiej oraz konsekwencje ich decyzji, - przedstawia sytuację ludności cywilnej, dotkniętej zniszczeniami wojennymi czy przesiedleniem - na przykładach losów konkretnych osób,
---------------	--	--	---	--	--

33. Przegrana walka	<ul style="list-style-type: none"> - zna działania podjęte przez komunistów w celu przejęcia władzy w Polsce, - wie, kim byli żołnierze niezłomni / wyklęci, - wymienia instytucje związane - z aparatem terroru komunistycznego 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, że komuniści zdobyli władzę w Polsce nielegalnymi metodami, - wymienia cele Polskiego Stronnictwa Ludowego - i żołnierzy podziemia niepodległościowego - rozumie sytuację żołnierzy polskiego podziemia niepodległościowego po 1944 r., 	<ul style="list-style-type: none"> - zna treść pytań referendum - 1947 r., - omawia fałszerstwo wyborcze, - charakteryzuje postawy Polaków wobec nowych władz ze szczególnym uwzględnieniem oporu zbrojnego żołnierzy niezłomnych / wyklętych 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje okoliczności zorganizowania referendum ludowego oraz grę propagandową prowadzoną przez komunistów - i opozycję, - wymienia przedstawicieli podziemia niepodległościowe 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentuje sylwetki wybranych żołnierzy niezłomnych / wyklętych, <p>zna miejsca pamięci związane z bohaterstwem i prześladowaniami żołnierzy wyklętych</p>
34. Stalinowska Polska	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia zjawiska charakterystyczne dla ustroju komunistycznego w PRL, - zna nazwę Polska Rzeczpospolita Ludowa, - podaje cechy socrealizmu, - wie, kim byli Bolesław Bierut - i prymas Stefan Wyszyński 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przemiany ustrojowe, gospodarczo-społeczne i kulturowe w okresie stalinizmu, - omawia proces tworzenia struktur ustrojowych państwa: powstanie PZPR, władzy wykonawczej w państwie i wprowadzenie konstytucji stalinowskiej, - opisuje system terroru stalinowskiego w Polsce i wiąże go z osobą Bolesława Bieruta 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skutki terroru stalinowskiego w Polsce, - charakteryzuje działania władz zmierzające do upaństwowienia gospodarki, - przedstawia biogramy Bolesława Bieruta i prymasa Stefana Wyszyńskiego, - charakteryzuje relacje państwo-Kościół w okresie stalinizmu, - wie, z jakich przesłanek wynikała postawa władz, a z jakich – Kościoła, 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia zjawiska charakterystyczne dla ustroju komunistycznego w PRL (propagandę, indoktrynację, kult jednostki) na wybranych przykładach, - określa charakter relacji gospodarczych pomiędzy Polską a ZSRS, - analizuje zagadnienie struktury społeczeństwa polskiego - w okresie PRL, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przykłady sztuki socrealistycznej, - interpretuje tekst memoriału Episkopatu Polski Non possumus z 1953 r. w związku z polityką państwa wobec Kościoła katolickiego

35. Od Czerwca do Października	<ul style="list-style-type: none"> - wie, jakie zmiany polityczne zaszły w Polsce w 1956 r., - zna przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca 	<ul style="list-style-type: none"> - zna oczekiwania społeczne wobec władz w latach 50. XX w., - relacjonuje przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca, - omawia okoliczności przejęcia władzy przez Władysława Gomułkę 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia przyczyny i skutki poznańskiego Czerwca 1956 r. oraz wydarzeń październikowych 1956 r., - przedstawia sytuację gospodarczą i społeczno - kulturalną w latach 50. XX w., - 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje zmianę nastrojów społecznych i postaw wobec władzy w 1956 r., - ocenia znaczenie polskiego Października dla społeczeństwa polskiego i PZPR 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie i rangę wydarzeń 1956 r. dla poszczególnych grup społecznych
- Dział 5. Polska w latach 1956–1989					
38. Pod rządami Gomułki	<ul style="list-style-type: none"> - podaje formy uzależnienia Polski od ZSRS, - zna przykłady inicjatyw Kościoła katolickiego i grup inteligencji polskiej, zmierzające do zachowania tożsamości narodowej i egzekwowania praw człowieka i obywatela w PRL 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje sytuację społeczno-polityczną w PRL w czasach rządów Gomułki, - przedstawia system władzy - w Polsce pod koniec lat 50. - i w latach 60. XX w., - opisuje formy uzależnienia Polski od ZSRS, - zna realia życia społecznego - i kulturalnego w PRL w czasach gomułkowskich, 	<ul style="list-style-type: none"> - wnioskuje na podstawie wydarzeń o sytuacji i relacjach społeczno-politycznych w Polsce - pod koniec lat 50. i w latach 60. XX w., - wyjaśnia znaczenie Kościoła katolickiego dla stosunków politycznych i społecznych w kraju, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia wydarzenia - o kluczowym znaczeniu dla relacji państwo-Kościół, - omawia działalność rządu RP na uchodźstwie po II wojnie światowej, - opisuje inicjatywy polskiej inteligencji w omawianym okresie (Znak, Klub Krzywego Koła, Radio Wolna Europa), - analizuje tekst Listu 34 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia inicjatywy i działania inteligencji polskiej (Znak, List 34, Klub Krzywego Koła, Radio Wolna Europa), - ocenia wpływ instytucji zagranicznych (np. Instytutu Literackiego, Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa) na rozwój kultury polskiej

<p>39. Protesty marcowe i Grudzień 1970</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia ważniejsze wydarzenia protestów studenckich w 1968 r. i strajków robotniczych w 1970 r., - wie, kim byli Adam Michnik i Jacek Kuroń, Leszek Kołakowski i Karol Modzelewski 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przyczyny, przebieg i konsekwencje protestów studenckich w 1968 r., - wymienia przyczyny strajków na Wybrzeżu w 1970 r., - relacjonuje wydarzenia Grudnia 1970, - wymienia motywy kampanii antysemickiej w 2. poł. lat 60. XX w., 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia stanowisko rewizjonistów wobec polityki partii, - ocenia reakcję władz na protesty robotnicze, - porównuje cele i konsekwencje wystąpień robotniczych w 1970 r. ze studenckimi w 1968 r., - przedstawia biografie Adama Michnika i Jacka Kuronia 	<ul style="list-style-type: none"> - określa stosunek innych środowisk społecznych do protestów studenckich, - przedstawia znaczenie Marca 1968 i Grudnia 1970 dla młodego pokolenia Polaków, - dostrzega związek pomiędzy antysemicką akcją władz a wydarzeniami marcowymi 	<ul style="list-style-type: none"> - zna działania artystów oraz inteligencji, które były reakcją na wydarzenia Marca 1968,
<p>40. Dekada Gierka</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wie, kim był Edward Gierka, - zna konsekwencje polityki gospodarczej PZPR, - podaje nazwy najważniejszych organizacji opozycyjnych, działających w latach 70. XX w., - zna postać Jana Pawła II, - zna datę wyboru Karola Wojtyły na papieża, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia przykłady wielkich inwestycji w czasach gierkowskich, - przedstawia przyczyny i konsekwencje protestów robotniczych w 1976 r., - opisuje narodziny i działania opozycji politycznej w latach 1976–1980 (działalność: KOR, ROPCiO, Konfederacji Polski Niepodległej, Ruchu Młodej Polski, inicjatywy <i>List 59</i>, publikacje podziemnych wydawnictw, działania pierwszych Wolnych Związków Zawodowych), - relacjonuje wydarzenia związane z pierwszą pielgrzymką papieża Polaka do kraju, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje realia życia społecznego w czasach gierkowskich, - opisuje system władzy w PRL w latach 70. XX w., - charakteryzuje program reform gospodarczych Edwarda Gierka, - opisuje przyczyny i skutki kryzysu gospodarczego w latach 70. XX w., - wymienia formy oporu społecznego w tym okresie, - przedstawia rolę Jana Pawła II i ocenia jego wpływ na przemiany społeczne i polityczne w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia postulaty, cele i działania opozycji antykomunistycznej pod koniec lat 70. XX w., - podaje imiona i nazwiska liderów najważniejszych organizacji opozycyjnych oraz ich działania na rzecz rozwoju kultury i obrony praw człowieka i obywatela, - przedstawia sylwetkę Jana Pawła II jako duchowego przywódcy, pedagoga i orędownika poszanowania praw człowieka, operuje terminami nowomowa i propaganda 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje zjawisko propagandy komunistycznej, posiłkując się przykładami - z omawianego okresu historii Polski, - omawia okoliczności wyboru Karola Wojtyły na papieża,

				sukcesu	
1. 41. Sierpień 1980 i Solidarność	<ul style="list-style-type: none"> - wie, czym był ruch społeczny Solidarność, - zna postacie Lecha Wałęsy i Anny Walentynowicz, - zna datę podpisania porozumień sierpniowych 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia przyczyny niezadowolenia społecznego na przełomie lat 70. i 80.XX w., - przedstawia postacie Lecha Wałęsy i Anny Walentynowicz w związku ze strajkami w Stoczni Gdańskiej, - zna najważniejsze postulaty robotników i treść porozumień sierpniowych, - wymienia działaczy Solidarności 	<ul style="list-style-type: none"> - wiąże fakt powszechności strajków sierpniowych - z liberalizacją życia publicznego - w kraju w latach 1980–1981, - relacjonuje wydarzenia związane z podpisaniem porozumień sierpniowych, - przedstawia cele NSZZ „Solidarność”, - rozumie termin karnawał Solidarności, 	<ul style="list-style-type: none"> - prezentuje sylwetki najważniejszych działaczy Solidarności oraz ich wkład - w rozwój ruchu, - dostrzega zmianę postaw społecznych i obywatelskich wobec władz w okresie tzw. karnawału Solidarności, - zna fakty związane z zamachem na Jana Pawła II w 1981 r 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie porozumień sierpniowych i legalizacji Solidarności dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego - przedstawia przykłady działalności twórczej i społecznej okresu karnawału Solidarności

42. Stan wojenny	<ul style="list-style-type: none"> - zna datę 13 grudnia 1981 r., - wie, kim był gen. Wojciech Jaruzelski, - rozumie, czym był stan wojenny w kontekście wydarzeń grudnia 1981 r., - podaje formy represji, jakie zastosowała komunistyczna władza, - zna postać księdza Jerzego Popiełuszki 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia przyczyny, przebieg i konsekwencje wprowadzenia stanu wojennego, - wymienia działania władz mające na celu zastraszenie społeczeństwa, - podaje przykłady oporu społecznego w czasie stanu wojennego, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia postawy Polaków wobec stanu wojennego, - charakteryzuje fenomen oporu społecznego, - ocenia postawy społeczeństwa polskiego w związku - z wydarzeniami stanu wojennego, - przedstawia biogram gen. Wojciecha Jaruzelskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje konkretne przykłady oporu społecznego i formy realizowania celów opozycji antykomunistycznej, a także przejawy wzajemnej pomocy ludzi zaangażowanych w działalność opozycyjną, - omawia okoliczności przyznania Lechowi Wałęsie Pokojowej Nagrody Nobla, 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia znacznie oporu społecznego i działalności opozycji antykomunistycznej dla podtrzymania solidarności społecznej, - docenia rolę ludzi Kościoła dla podtrzymania inicjatyw społecznych w okresie stanu wojennego, - przedstawia działalność księdza Jerzego Popiełuszki,
3. 11. Kultura w czasach PRL	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady twórczości artystycznej i literackiej okresu komunizmu w Polsce, - zna realia PRL, w których żyli twórcy, oparte na cenzurze i propagandzie, 	<ul style="list-style-type: none"> - podaje przykłady twórczości literackiej okresu PRL, - zna imiona i nazwiska wybitnych pisarzy, artystów plastyków i kompozytorów, - wie, jaki wpływ na możliwość swobodnej wypowiedzi artystycznej miała cenzura, - omawia zjawisko kultury popularnej, dostępnej dla większości społeczeństwa polskiego w dobie PRL, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia tematy podejmowane przez twórców w okresie PRL, - opisuje najważniejsze nurty sztuki (polską szkołę plakatu), kina (polską szkołę filmową, kino moralnego niepokoju) i muzyki (jazz, muzykę filmową i muzykę klasyczną), których przedstawiciele odnieśli sukces w kraju i za granicą, - wymienia przedstawicieli kultury popularnej w PRL, 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia sukcesy polskich twórców, którzy żyli w okresie PRL (np.: otrzymanie Literackiej Nagrody Nobla przez Czesława Miłosza), - opisuje nowe formy wypowiedzi artystycznej (poezja Nowej Fali, happeningi, teatr eksperymentalny), - dostrzega znaczenie organizacji oraz instytucji zagranicznych dla rozwoju niezależnej kultury polskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia sylwetki wybitnych Polaków omawianego okresu, - omawia ich twórczość, - opisuje osiągnięcia sportowe w czasach PRL,
- Dział 6. Droga do wolności					

<p>46.. Rozpad Związku Sowieckiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zna terminy głośnośc i pierestrojka, - wskazuje przemiany ustrojowe w ZSRS, - wie, kim był Michaił Gorbaczow 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia przyczyny kryzysu gospodarczego i politycznego w ZSRS, - wie, jaką rolę we współczesnej historii Europy i świata odegrał Michaił Gorbaczow, - wyjaśnia terminy głośnośc i pierestrojka, - lokalizuje w czasie i w przestrzeni wydarzenia związane z upadkiem państwa sowieckiego na przełomie lat 80. i 90. XX w., - wymienia następstwa tego procesu, 	<ul style="list-style-type: none"> -- omawia proces rozpadu Związku Sowieckiego i wiąże koniec zimnej wojny z tym wydarzeniem, - ocenia znaczenie porozumienia pomiędzy Michaiłem Gorbaczowem i Ronaldem Reaganem w sprawie ograniczenia zbrojeń, - wyjaśnia znaczenie przemian demokratycznych w Związku Sowieckim dla przyszłości narodów zamieszkujących ZSRS, - omawia na podstawie mapy konflikty zbrojne w byłym ZSRS 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje zmianę polityki wewnętrznej i zagranicznej wprowadzoną przez Gorbaczowa, - dostrzega związek pomiędzy wydarzeniami w polityce międzynarodowej (ociepleniem relacji z Zachodem, zakończeniem wojny w Afganistanie) - a odejściem przez władze ZSRS od doktryny Breżniewa, - określa rolę poszczególnych postaci w przemianach przełomu lat 80. i 90. XX w. (Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa, Borysa Jelcyna), 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje sytuację polityczną, społeczną i gospodarczą państw postkomunistycznych, które przestały być republikami sowieckimi
<p>47. Jesień Narodów</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie termin Jesień Narodów, - umieszcza w czasie i w przestrzeni wydarzenia: Okrągły Stół, upadek muru berlińskiego, trójkątny stół, aksamitna rewolucja, - zna najważniejsze wydarzenia rewolucji w Rumunii oraz wojny w byłej Jugosławii 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia genezę przemian ustrojowych w krajach bloku wschodniego, - opisuje wydarzenia w Polsce i na Węgrzech w omawianym okresie - dostrzega związek pomiędzy przemianami w Polsce a dekomunizacją Europy Środkowo-Wschodniej, - przedstawia okoliczności zburzenia muru 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia przemiany społeczno-polityczne w Europie Środkowo-Wschodniej w latach 1989–1991, - charakteryzuje najważniejsze z nich - dokonuje analizy mapy pod kątem zmian terytorialnych i politycznych na omawianym obszarze w okresie Jesieni Narodów 	<ul style="list-style-type: none"> - odnajduje podobieństwa sytuacji politycznej pomiędzy krajami postkomunistycznymi, - ocenia konsekwencje przemian politycznych w bloku wschodnim - dzieli je na pozytywne i negatywne 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje problemy, - z jakimi musiały się zmierzyć poszczególne państwa postkomunistyczne po 1989 r., - odnajduje analogie między nimi - przedstawia biogramy postaci związanych z wydarzeniami Jesieni

		berlińskiego - i zjednoczenia Niemiec, - wyjaśnia pojęcie aksamitna rewolucja, - przedstawia konsekwencje przemian ustrojowych w krajach bloku wschodniego, - omawia najważniejsze wydarzenia rewolucji w Rumunii oraz wojny w byłej Jugosławii		- zna imiona i nazwiska komunistycznych przywódców politycznych, takich jak János Kádár i Nicolae Ceaușescu, - przedstawia rolę w przemianach politycznych takich postaci, jak Helmut Kohl i Václav Havel	Narodów
8. 48. Okrągły Stół	- wymienia główne postanowienia Okrągłego Stołu, - zna wydarzenia zmierzające do demokratyzacji życia politycznego w Polsce, - podaje główne zmiany ustrojowe, jakie zaszły w Polsce w latach 1989– 1990, - zna datę 4 czerwca 1989 r., - wie, że Tadeusz Mazowiecki był pierwszym niekomunistycznym premierem Polski po II wojnie światowej,	- omawia postanowienia i skutki obrad Okrągłego Stołu, - przedstawia ważniejszych uczestników rozmów, - zna rezultat wyborów z 4 czerwca 1989 r., - opisuje kluczowe przemiany ustrojowe w latach 1989–1990 (przywrócenie dwuizbowego parlamentu i urzędu prezydenta, zmianę nazwy państwa oraz wyglądu godła państwowego),	- opisuje sytuację społeczno-polityczną Polski w przededniu obrad Okrągłego Stołu, - wyjaśnia motywy przystąpienia stron do rozmów przy Okrągłym Stole, - dostrzega związek pomiędzy porozumieniami Okrągłego Stołu a demokratyzacją sceny politycznej i przemianami ustrojowymi, jakie nastąpiły na przełomie lat 80. i 90. XX w.,	- analizuje dane statystyczne - i teksty źródłowe pod kątem oceny porozumień Okrągłego Stołu przez ich uczestników oraz społeczeństwo, - ocenia konsekwencje porozumień Okrągłego Stołu	- charakteryzuje postawy strony rządzącej, opozycji oraz społeczeństwa wobec przemian, jakie zachodziły na przełomie lat 80. i 90. XX w.,

<p>49 - 50. Trzecia niepodległość</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozumie zagadnienia prywatyzacji oraz demokratyzacji, - podaje najważniejsze wydarzenia lat 90. XX w. w Polsce, - zna imiona i nazwiska kluczowych polityków, - zna datę uchwalenia Konstytucji RP, - wymienia prezydentów RP pełniących urząd po 1990 r 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje kluczowe przemiany ustrojowe i gospodarcze - w latach 1989–1997, - omawia założenia - i konsekwencje planu Balcerowicza, - przedstawia cele i działania kolejnych koalicji rządzących, - wymienia trudności, z jakimi borykało się społeczeństwo - w okresie transformacji ustrojowej i gospodarczej, - przedstawia założenia Konstytucji RP z 1997 r., 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje przemiany społeczno-polityczne - i gospodarcze lat 90. XX w., - wyjaśnia przyczyny napięć społecznych, - analizuje konsekwencje wydarzeń lat 90. XX w., - wymienia ważniejsze partie na polskiej scenie politycznej - i podaje imiona i nazwiska ich przedstawicieli, - omawia reformy kolejnych gabinetów rządzących, 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje proces kształtowania się nowych elit władzy, - interpretuje zapisy konstytucji pod kątem wolności i praw obywatelskich, - ocenia znaczenie zorganizowania pierwszych wolnych wyborów prezydenckich i wyborów parlamentarnych dla przemian demokratycznych w kraju 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia sytuację ekonomiczną ludności w okresie transformacji gospodarczej, - dostrzega zmiany, jakie zachodziły w sposobie prowadzenia polityki - i strukturach demokracji, - analizuje korzyści i zagrożenia związane z członkostwem w UE, - ocenia zmiany, jakie nastąpiły - w Polsce w okresie transformacji ustrojowej
<p>1.51. Między Wschodem a Zachodem</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia główne kierunki polskiej polityki zagranicznej, - zna datę przystąpienia Polski do NATO i UE. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia przyczyny i znaczenie - przystąpienia Polski do NATO - w 1999 r. oraz do Unii Europejskiej w 2004 r., - przedstawia oraz sytuuje w czasie - i w przestrzeni proces rozpadu Układu Warszawskiego, - obrazuje sytuację Polski - w związku z polityką międzynarodową w tym czasie 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia proces przystąpienia Polski do NATO i UE, - opisuje relacje pomiędzy Polską - i Niemcami, uwzględniając wspólne rozwiązania problemów oraz rozwój współpracy, - rozpoznaje sprzeczności interesów Rosji i Polski oraz opisuje wynikające z tego działania obydwu stron, - omawia relacje z Ukrainą i Litwą, - wymienia nazwy organizacji, których Polska stała się członkiem po 1989 r. 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia znaczenie przystąpienia Polski do struktur NATO i UE, - przedstawia korzyści - i trudności z tym związane, dostrzega znaczenie utrzymania dobrosąsiedzkich relacji dla międzynarodowego pokoju 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje polską politykę zagraniczną prowadzoną w regionie Europy Środkowo - Wschodniej, - określa miejsce Polski we współczesnej polityce międzynarodowej